Din-Bilim ve Felsefe Yazıları-3

Editörler
Fatma Sena KARA
Münevver MURATOĞLU

eski yeni

FCR YAYIN LTD.
Genel Yayın No | General Publication Number: 2071
FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550
ISNI: 0000 0004 4657 1968
ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Eskiyeni
Yayın No | Publication Number: 464

Kitap Adı : Din-Bilim ve Felsefe Yazıları-3
Book Title : Writings On Religion, Science And Philosophy-3
ISBN : 978-625-8596-79-3
DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258596793

Editörler | Editors:
Fatma Sena Kara | orcid.org/0000-0003-0918-5737
Münevver Muratoğlu | orcid.org/0009-0008-6232-7187

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Editorial
Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish
Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm
Baskı Sayısı | Edition: 1
Sayfa Sayısı | Pages: 108 (xvi+91)

Yayım Tarihi | Publication Date: Kasım | November 2026
Yayım Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye
Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories
BIC: HRAB - Din Felsefesi | Philosophy of Religion
BISAC: REL051000 - Din / Felsefe | Religion / Philosophy
THEMA: QRAB - Din Felsefesi | Philosophy of Religion
LC Classification: BL51 - Din Felsefesi; Felsefe ve Din | Philosophy of Religion; Philosophy and Religion
DEWEY: 210 - Din Felsefesi ve Kuramı | Philosophy and Theory of Religion
WoS Category: Din | Religion
WoS Citation Topics Meso: 6.256 - Din | Religion
WoS Citation Topics Micro: 6.256.2325 - Din Araştırmaları | Religious Studies
Scopus Subject Areas: 1212 - Din Araştırmaları | Religious Studies

Atıf Bilgisi | Cite as: Kara, Fatma Sena - Muratoğlu, Münevver (ed.). *Din-Bilim ve Felsefe Yazıları-3.* Ankara: FCR Yayın Ltd.-Eskiyeni, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050
Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60
www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Din-Bilim ve Felsefe Yazıları-3

Editörler
Fatma Sena KARA
Münevver MURATOĞLU

Ankara 2026

Editörler Hakkında

Fatma Sena KARA
Lisans öğrenimini Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde 2015 yılında tamamladı. 2020 yılında Yüksek lisans eğitimini aynı üniversitenin Felsefe ve Din Bilimleri Din Felsefesi Bilim dalında "Ahlaki Bir Erdem Olarak Hikmet İbn Miskeveyh Örneği" adlı çalışmasıyla tamamladı. 2022 Şubat döneminde OMÜ LEE Felsefe ve Din Bilimleri Din Felsefesi Dalında Doktora eğitimine başlamış olup hâlâ devam etmektedir. Arapça ve İngilizce bilen Kara, aynı zamanda Felsefe Tarihi, Din Felsefesi, Ahlâk Felsefesi, İnsan Felsefesi ve Teknoloji Felsefesi gibi alanlarla ilgilenmektedir.

Çalışmalar

A. Yazılan Kitap Bölümü

1. M. Turan&M. Çetinkaya (ed). (2024). *Nehcü'l-Belağa'da Tanrı'nın Varlığı ve Delilleri*. Din- Bilim ve Felsefe Yazıları-1. Eskiyeni Yay. Ankara. (s. 49-67).
2. M. E. Sağlam&F. S. Kara (ed). (2025). *Ahlâkı Bir Sanat Olarak Düşünmek: İbn Miskeveyh'te Hikmetin Rolü.* Din-Bilim ve Felsefe Yazıları-2. Eskiyeni Yay. Ankara. (s. 5-16).

B. Sempozyum Bildirileri

2014 Ankara İlamer Öğrenci Sempozyumu
Bildiri: İslam Ahlâk Felsefesi Açısından Yunus Emre
2018 Bilhikem Öğrenci Sempozyumu Bildirisi: Gazali'nin Pratik Ahlâkı

About the Editors

Fatma Sena KARA

Completed her undergraduate studies at Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Theology, in 2015. In 2020, she received her master's degree in the Department of Philosophy and Religious Studies, Philosophy of Religion, at the same university with her thesis titled *"Wisdom as a Moral Virtue: The Example of Ibn Miskawayh."* In February 2022, she began her doctoral studies in the Department of Philosophy and Religious Studies, Philosophy of Religion, at Ondokuz Mayıs University Graduate School of Educational Sciences, where she is still continuing. Proficient in Arabic and at an intermediate level in English, Kara is also interested in fields such as Philosophy, Islamic Philosophy, Moral Philosophy, Philosophy of Religion, Aesthetics, and Art.

Works

A. Book Chapter

M. Turan & M. Çetinkaya (eds.). (2024). *The Existence of God and Its Proofs in Nahj al-Balāgha.* (pp. 49–67). *Writings on Religion, Science, and Philosophy – I.* Eskiyeni Publishing, Ankara.

M.E.Sağlam&F.S.Kara (eds). (2025). *Thinking of Morality as an Art: The Role of Wisdom in Ibn Miskawayh.* (pp.5-16). Writings on Religion, Science and Philosophy-II. Eskiyeni Publishing, Ankara.

B. Symposium Papers

2014 Ankara İlamer Student SymposiumPaper: *Yunus Emre from the Perspective of Islamic Moral Philosophy*

2018 Bilhikem Student SymposiumPaper: *Al-Ghazālī's Practical Ethics*

Editörler Hakkında

Münevver MURATOĞLU
Münevver Muratoğlu Of İmam Hatip Lisesi'ni bitirdikten sonra Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İlahiyat bölümünden 2023 yılında mezun oldu. 2023 yılında OMÜ LEE Felsefe ve Din Bilimleri Yüksek Lisans programını girdi, 2025 yılında bitirdi. Orta derecede İngilizce bilmektedir. Din felsefesi çerçevesinde teoloji, felsefe, bilim kategorilerinde okumalar yapıp yazı üretmektedir. Din felsefesinin bütüncül yönünü bu şekilde keşfederek zihin dünyasını şekillendirmektedir. Temel ilgi alanları, Din-Bilim İlişkisi, Transhümanizm, Yapay Zekâ, Ölümsüzlük ve Benliktir.

Çalışmalar
1. Muratoğlu, Münevver. "Din, Felsefe ve Din Felsefesi Üzerine: Asmalı Köprü Örneği." Din Bilim ve Felsefe Yazıları-1, ed. Mustafa Turan ve Muhammed Aydın Çetinkaya, ss. 11–20. Ankara: Eskiyeni Yayınları, 2024.
2. Çetinkaya, Muhammed Aydın ve Münevver Muratoğlu. "Boşlukların Tanrısı: Açıklayamadığımız Her Şey Tanrı mıdır?" Din Bilim ve Felsefe Yazıları-1, ed. Mustafa Turan ve Muhammed Aydın Çetinkaya, ss. 37–48. Ankara: Eskiyeni Yayınları, 2024.
3. Muratoğlu, Münevver. "Transhümanizm ve Benlik." Din Bilim ve Felsefe Yazıları-2, ed. Merve Esra Sağlam ve Fatma Sena Kara, ss. 65-74. Ankara: Eskiyeni Yayınları, 2025.

About the Editors

Münevver MURATOĞLU

Münevver Muratoğlu graduated from the Department of Theology at the Faculty of Theology, Çanakkale Onsekiz Mart University, in 2023, after completing her secondary education at Of Imam Hatip High School. In 2023, she enrolled in the master's program in Philosophy and Religious Studies at the Graduate School of Education (LEE), Ondokuz Mayıs University, and completed the program in 2025. She has an intermediate level of proficiency in English.

Within the framework of philosophy of religion, she engages in reading and academic writing in the fields of theology, philosophy, and science. By exploring the holistic dimension of philosophy of religion through these interdisciplinary inquiries, she continues to shape her intellectual perspective. Her primary research interests include the relationship between religion and science, transhumanism, artificial intelligence, immortality, and the self.

Publications

1. Muratoğlu, Münevver. "On Religion, Philosophy, and the Philosophy of Religion: The Example of the Bridge Analogy." Writings on Religion, Science, and Philosophy I, ed. Mustafa Turan and Muhammed Aydın Çetinkaya, pp. 11–20. Ankara: Eskiyeni Publications, 2024.
2. Çetinkaya, Muhammed Aydın, and Münevver Muratoğlu. "The God of the Gaps: Is Everything We Cannot Explain God?" Writings on Religion, Science, and Philosophy I, ed. Mustafa Turan and Muhammed Aydın Çetinkaya, pp. 37–48. Ankara: Eskiyeni Publications, 2024.
3. Muratoğlu, Münevver. "Transhumanism and the Self." Writings on Religion, Science, and Philosophy II, ed. Merve Esra Sağlam and Fatma Sena Kara, pp. 65–74. Ankara: Eskiyeni Publications, 2025.

Kitap Hakkında

Din-Bilim ve Felsefe Yazıları-3

Bu eser din felsefesi konularını "bütüncül ve eleştirel din felsefesi" modeline uygun bir biçimde genç akademisyenler tarafından ele alınmıştır. Eser, üç ana bölümden oluşmaktadır. Bu üç ana bölüm din, felsefe ve bilim olarak belirlenmiş ve yazarların özgün yorumlarıyla zenginleştirilmiştir. Her üç ana bölümün altında iki yazı olmakla birlikte bilim başlığı altında bulunan diğer bir yazıyla da din felsefesi konularına sanatsal bakış açısı kazandırılmıştır. Böylece eser, din, felsefe ve bilimin temel eksenleri üzerinden bütüncül bir bakış açısı geliştirmeyi ve din felsefesine dair meseleleri çok yönlü bir düşünsel zeminde tartışmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Din; Felsefe; Bilim; Bütüncül; Din Felsefesi

About the Book

Writings On Religion, Science And Philosophy-3

This work addresses topics in the philosophy of religion according to the "holistic and critical philosophy of religion" model and is examined by young academics. The work is composed of three main sections, which are organized under the themes of religion, philosophy, and science, shaped by the authors' own interpretations. Each of these three main sections contains two articles, while the science section includes an additional article that brings an artistic perspective to topics in the philosophy of religion. With this structure, the work aims to evaluate the intersections of religion, philosophy, and science from a holistic standpoint and to discuss the issues of the philosophy of religion on a multidimensional intellectual ground.

Keywords: Religion; Philosophy; Science; Holistic; Philosophy of Religion

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ xiii

TANRI OLMA ARZUSUNDA İNSAN: YUNAN ve SÜMER MİTOLOJİLERİ'NDE TANRI'YA KARŞI GELME
Muhammed Aydın ÇETİNKAYA 1

NÜBÜVVETİN İŞLEVİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: MANTIK AL TAYR'DA HÜTHÜT ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN FELSEFİ BİR SORGULAMA
Esma ÇAKMAK 15

VAROLUŞÇU TEMALAR IŞIĞINDA BİR VARLIK OLARAK İNSAN: ÇARŞAMBA'YI SEL ALDI TÜRKÜSÜ ÖRNEĞİ
Merve Esra KAPLAN 29

ÖLÜMÜ YAŞAYAN İNSAN: ÂŞIK VEYSEL ŞİİRLERİNDE ÖLÜM ve ÖLÜMSÜZLÜK
Münevver MURATOĞLU 41

E. E. CUMMİNGS'İN YAPAY İNSAN VE VAROLUŞSAL BÜTÜNCÜL İNSANINA ŞİİRSEL SEMBOLİK BİR BAKIŞ
Mustafa TURAN 55

ZAMANIN TANIKLIĞINDA İNSAN: T.S. ELİOT ŞİİRLERİNDE ZAMANSALLIK, BİLİNÇ ve VARLIK
Fatma Sena KARA 71

DİZİN 89

ÖN SÖZ

İnsan var olduğu ilk andan itibaren sadece dünyayı değil, kendisini de anlamaya çalışan bir varlık olmuştur. Bu anlama çabası içinde bilgeliğe ulaşmak nihai bir hedef mi, bitmeyen bir arayış mı ya da zihni özgürleştiren köklü bir yolculuk mudur? Felsefe bir sona ulaşmak ya da bilgeliğe sahip olduğumuzu iddia etmek değil, bilgeliği, felsefeyi ve bu yolculuğu sevmek aynı zamanda sürekli arayış içinde olmaktır. Dolayısıyla felsefe bir yolculuk olması bakımından kendisi, varılacak bir hedeften daha değerlidir.

Bu yolculukta insanın arayışı, kimi zaman felsefenin kavramlarında, kimi zaman inanç dünyasında kimi zamanda şiirin imgelerinde karşılığını bulmuştur. Bu yolculukta şiir, insanın kendi varoluş arayışının dili ve aşkın olanla kurduğu ilişkinin de estetik bir yansımasıdır. Din felsefesi de insanın varoluşsal meselelerini aklın imkânlarıyla değerlendirirken, şiirin işleviyle pek çok soruyu yeniden gündeme getirir. Bu açıdan din felsefesi ve şiir, insanın bu yolculuğunda sadece konu bakımından değil, insanı merkeze alan düşünce zemininde ortaklık taşır. Din felsefesi problemlerine şiirin ışığıyla bakmak, Prof. Dr. Metin YASA' nın ortaya koymuş olduğu bir düşünce geleneğidir[1]. Üçüncüsünü yazdığımız Din-Bilim ve Felsefe Yazıları kitabımız, bu ortak zemini görünür kılma çabasının ürünüdür. Yazarlarımız şiiri yalnızca estetik yönüyle değil, insanın varoluş, inanç, ölüm, anlam arayışı gibi konularını felsefi bir söylemde ele almışlardır.

Elinizdeki bu kitap üç farklı başlıktan oluşmaktadır. İlk olarak -Din Üzerine- başlığı altında yazarlarımız, insanın varoluşunu anlamlandırma çabasının farklı yönlerini yansıtan din,

[1] Metin Yasa, *Şiirlerle Din Felsefesi*, Ankara: Elis Yay., 2019, s. 8.

inanç tasavvuru ve mitolojiyle düşünsel ve kültürel bir zemini, bireysel yorumlarıyla ele almışlardır:

Muhammed Aydın Çetinkaya, *Tanrı Olma Arzusunda İnsan: Yunan ve Sümer Mitoloji Metinlerinde Tanrı'ya Karşı Gelme.*

Esma Çakmak, *İnanan Bir Varlık Olarak İnsan Tasavvuru: Mantıku't-Tayr Eseri Üzerine Teolojik Bir Analiz*

İkinci başlık olan –Felsefe Üzerine- adlı bölümde yazarlarımız, yalnızca folklorik ya da edebî ürünler niteliği taşımayan, din felsefesinin canlı düşünce modeli olan türkülerle düşüncelerini dile getirmişlerdir:

Dr. Merve Esra Kaplan, *Varoluşsal Kaygının Kıyısında Bir Varlık Olarak İnsan: Çarşamba'yı Sel Aldı Türküsü.*

Münevver Muratoğlu, *Ölümü Yaşayan İnsan: Âşık Veysel Şiirlerinde Ölüm ve Ölümsüzlük Kavramı.*

Üçüncü başlıkta ise –Bilim Üzerine- adlı bölümde yazarlarımız, insanın felsefi yolculuğunda şiir ve din felsefenin yolunun kesiştiği bilim kısmını da unutmayarak şu yazıları ele almışlardır:

Mustafa Turan, *E. E. Cummings'in Yapay İnsan ve Varoluşsal Bütüncül İnsanına Şiirsel Sembolik Bir Bakış.*

Fatma Sena Kara, *Zamanın Tanıklığında İnsan: T.S. Eliot Şiirlerinde Zamansallık, Bilinç ve Varlık.*

İnsanın felsefi yolculuğuna eşlik eden her çaba, aynı zamanda varlığı, zamanı ve aşkınlığı da anlamaya eşlik eder. Bu çalışmamız şiirin estetik dünyasında ilerlerken insan üzerinde yeniden düşünmeye, din felsefesinin temel problemlerini şiirin diliyle yeniden değerlendirmeye davet etmektedir. Ayrıca insanın bitmeyen felsefe yolculuğundaki anlam arayışına küçük de olsa katkı sunması, özellikle de şiir ve din felsefesi arasında yeni düşünce imkânı oluşturması en büyük temennimizdir. Kitabın tasarlanması ve planlanmasından itibaren çalışmalarda emeği geçen bütün bölüm yazarı genç akademisyen arkadaşlara teşekkür ediyoruz. Bununla birlikte yazım yolculuğumuzun başından itibaren bizlerden maddi ve manevi desteklerini esir-

gemeyen, bize her konuda ışık olan, özellikle de bizlere şiiri sevdiren ve aynı zamanda eserdeki tüm yazarların danışmanlığını yürütmüş olan sayın danışman hocamız Prof. Dr. Metin YASA'ya teşekkürlerimizi bir borç biliriz.

Fatma Sena KARA
Münevver MURATOĞLU
Samsun, 2026